

Uvodni tekst za katalog izložbe EX NIHILO NIHIL FIT, decembar 2008.

Otkako su istorijske avangarde završile kao utopije, umetnici objavljuju bekstvo od mogućnosti da završe kao svedoci i hroničari vremena, arhivari činjenica, kao oni koji registruju stvarnost i dokumentuju pojave. Dok su jedni bežali od stvarnosti u mikronaraciju, drugi su rešenje tražili u umetnosti koja jeste stvarnost. Umetnost je izjednačena sa životom, a umetničko delo postalo je ponašanje, gest, eksces, radnja, postupak; subverzivno u odnosu na prihvaćene socijalne i druge kanone, želelo je da menja život postajući isto kao život. *Biti* umetnik postalo je egzistencijalno pitanje – biti umetnik ne samo dok se koncipira ili stvara delo, već biti umetnik u svakom segmentu života i razmišljanja. Od Letatljina do Bojsovih sadnica ili življenja sa kojotom, od bojenja peristila Dioklecijanove palate u crveno do mazohizma bečkih akcionista, pa i pominjanog samoubistva umetnika kao ultimativnog umetničkog čina, tražen je način da se ostvari želja da se umetnošću utiče na život. Ostvarenje individualne utopije, menjanje ekološke ili socijalne svesti, destrukcija političkih simbola, sve do autodestrukcije – jedno za drugim nižu se snažna, potresna svedočanstva o toj želji.

Negde *u sredini* - daleko od visokoestetizovanog intimističkog eskapizma ili poražavajućeg defetizma, i nešto manje daleko od subverzivne radikalnosti avangardnih stremljenja – kreću se oni koji su svesni da žive utopiju. Baviti se likovnim i formalnim pitanjima, preispitivati prirodu umetnosti i umetničkog izraza a pritom ostati u živoj vezi sa pojavama i problemima vremena i mesta/ konteksta u kojem se radi i stvara/ živi, može da znači i stvarati dokument koji ima vrednost spomenika za budućnost. Skulptura, slika, crtež, objekat, performans, instalacija, fotografija, proces – bez obzira na medij, umetničko delo može biti provodnik, izraz duha vremena (pa i mesta), a da onaj koji ga stvara ne upadne u zamku da bude pasivni hroničar.

Ivana Benović